

A photograph of a forest scene. In the foreground, a large, moss-covered dead tree trunk lies horizontally on the ground. To its left, a standing tree trunk is also covered in moss. The ground is covered with fallen leaves and some green plants. In the background, a path leads into a forest of tall, thin trees. A wooden bench is visible on the path. The overall atmosphere is quiet and natural.

Dood hout bij Natuurmonumenten

20 september 2024

Ellen ter Stege

Dood hout als onderdeel van NM bosbeleid

- Beheer reeds lange tijd gericht op omvorming naar gevarieerde bossen;
- NM kent geen eigenstandige houtoogstdoelstelling;
- Vergroting natuurwaarde van bossen:
  - Variatie in bosontwikkelingsfasen;
  - Voldoende verstoringsdynamiek;
  - Variatie in bostypen;
- Waar nodig voor ontwikkeling of behoud van complete bosecosystemen wordt er door NM actief beheerd;
- NM werkt toe naar een natuurlijk aandeel dode en aftakelende bomen in haar bossen.

Natuurmonumenten

Wat doet NM om het aandeel dik dood hout te vergroten?

- Bevorderen dynamiek als gevolg van natuurlijke processen;
- Bomen die door natuurlijke oorzaken dood gaan blijven in het bos achter;
- NM werkt daarnaast actief aan het vergroten van het aandeel dood hout door dikke bomen te kappen, om te trekken of te ringen.

Natuurmonumenten

Natuurbosbeheer

- Herstel natuurlijke processen waar mogelijk
- Ontwikkeling complete boslandschappen (elementen)
- Maatregelen waar nodig voor diversiteit (t.o.v. spontaan)
  - Dode bomen
  - Variatie in boomsoorten
  - Open plekken (incl. corridors)
  - Struweel/Mantels (incl. bosranden)
  - Natuurbomen/veteranenbomen

Natuurmonumenten

Foto @Wim Massant, Inverde

Open plekken

- Vochtig microklimaat
- Minder strooisel
- Veel bossoorten van afhankelijk

Natuurbomen

- Lage takaanzet
- Epifyten
- Houtkevers
- Holten

Natuurtoekomstbomen vrijstellen

Natuurmonumenten

Onderzoek dode en kwijnende bomen

- Is het ringen van bomen om kwijnend hout te creëren wel effectief? Zijn er andere en betere manieren die meer biodiversiteit van aan dood en kwijnend hout gebonden soorten opleveren?
- Samenwerking Natuurmonumenten met WUR, VU en EIS
- Bedoeling is om de biodiversiteit in dood en kwijnend hout in beeld te brengen, zoals schimmels/paddenstoelen, kevers en mossen
- Wetenschappelijk opgezette proef in grove den op de Veluwe
- 8 plots, 7 behandelingen per plot plus 1 onbehandelde boom en 1 referentieboom (natuurlijke dood)
- Onderzoek naar doodhoutkevers uitgevoerd in 2023 en 2024

Natuurmonumenten

Behandelingen

- Vellen, lage stobbe
- Vellen, hoge stobbe (HS)
- Lippen (L)
- Omtrekken/lieren
- Schade hoog (HD)
- Schade laag (LD)
- Ringen
- Referentie (natuurlijke dood)
- Controle (representatieve levende boom)

Voorlopige resultaten onderzoek

- Alle methoden om dood hout te maken trekken doodhoutkevers aan.
- Behandelingen waarbij de bomen geveld worden trokken in het eerste onderzoeksjaar meer doodhoutkevers dan behandelingen waarbij alleen schade aan de boom veroorzaakt werd.
- In de eerste ronde van 2024 zijn voor alle behandelingen meer soorten en individuen aangetroffen dan in de eerste ronde van 2023, het effect van de behandelingen is echter in 2024 kleiner dan in 2023.
- Het is belangrijk om naast elkaar verschillende methoden om dood hout te maken toe te passen, omdat dit resulteert in een range van afbraakstadia.
- Het is belangrijk om in de toekomst ook te kijken naar andere soortgroepen dan doodhoutkevers.

Natuurmonumenten

Soortgerichte maatregelen

- Aanleg broedstoven voor vliegend hert, o.a. Sint Jansberg
- Kandelaberen (laan)bomen, t.b.v. holtebewoners
- Inbrengen dood hout in beken, rivieren t.b.v. macrofauna en vissen

Natuurmonumenten